

ศูนย์ทดสอบเครื่องปรับอากาศ

รศ.ดร. วิทยา ยงเจริญ*

ความเป็นมา

เมืองไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในแถบภูมิอากาศร้อน การปรับอากาศภายในห้องเพื่อให้มีอุณหภูมิที่พอเหมาะมีความรู้สึกสบายจึงเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน ปัจจุบันได้มีผู้ผลิตเครื่องปรับอากาศออกมาสู่ท้องตลาดมากมายหลายยี่ห้อ มีทั้งที่มีคุณภาพดีและคุณภาพไม่ดี ขนาดทำความเย็นซึ่งบอกเป็นบีทียูต่อชั่วโมงหรือวัตต์ได้จริงตามที่บอกในสลากหรือไม่มีไมโครทราป โดยทั่วไปขนาดดังกล่าวนิยมดูจากขนาดทำความเย็นของตัวคอมเพรสเซอร์ ซึ่งมักจะมีขนาดสูงกว่าขนาดทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ ซึ่งสามารถหาค่าได้จาก การทดสอบเครื่องปรับอากาศในห้องทดสอบเท่านั้นดังนั้น...

ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ร่วมกับบริษัทเอกชนและสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สาขาเครื่องปรับอากาศได้สร้างห้องทดสอบเครื่องปรับอากาศขึ้นเมื่อปี 2524 โดยรับทดสอบเครื่องปรับอากาศให้กับบริษัทต่างๆ และให้กับสำนักงานมาตรฐานกระทรวงอุตสาหกรรมโดยทดสอบตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศชนิดติดผนังห้อง มอก. 385-2524 ซึ่งออกมาในปีเดียวกัน ต่อมาเมื่อปี 2534 UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) ได้ให้ทุนเป็นจำนวนเงิน 4.3 ล้านบาท เพื่อยกระดับเป็นศูนย์ทดสอบตามมาตรฐานสากล โดยให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับด้านจัดหาอุปกรณ์และเครื่องวัดที่มีความเที่ยงตรงสูง การจัดส่งบุคลากรไปดูงานที่ประเทศอเมริกาและญี่ปุ่น และการจัดส่งผู้เชี่ยวชาญมาช่วยในการปรับปรุงห้องทดสอบ

ปัจจุบัน ทางศูนย์ทดสอบเครื่องปรับอากาศ มีขีดความสามารถในการทดสอบเครื่องปรับอากาศ ทั้งแบบเครื่องติดผนังห้อง และชนิดแยกส่วน ซึ่งมีขีดความสามารถทำความเย็นในช่วง 2700 W - 12000 W

มาตรฐานในการทดสอบ

ศูนย์ทดสอบเครื่องปรับอากาศสามารถทดสอบเครื่องปรับอากาศให้เป็นไปตามมาตรฐานทั้งในและต่างประเทศดังนี้

1. มอก. 385-2524 เครื่องปรับอากาศชนิดติดผนังห้อง
2. มอก. 1155-2536 เครื่องปรับอากาศระบบชุด : เครื่องปรับอากาศระบบแยกส่วน
ระบายความร้อนด้วยอากาศ
3. ISO R 859-68 (E) Testing and Rating Room Air Conditioners
4. ARI 210/240-89 Unitary Air Conditioning and Air Source Heat Pump Equipment
5. ANSI / ASHRAE 37-89 Method of Testing for Rating Unitary Air Conditioners and Heat Pump Equipment

* อาจารย์ประจำภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

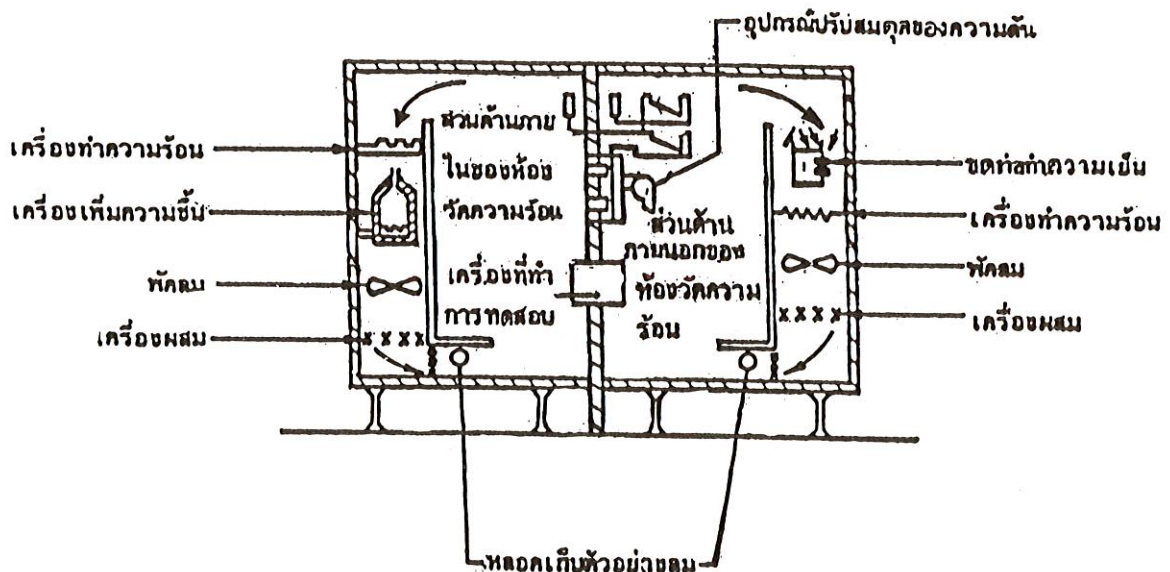
วิธีการทดสอบเครื่องปรับอากาศ

การทดสอบขนาดทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศมี 2 วิธี คือ (1) วิธี Calorimeter และ (2) วิธี Psychrometric หรือ Air Enthalpy

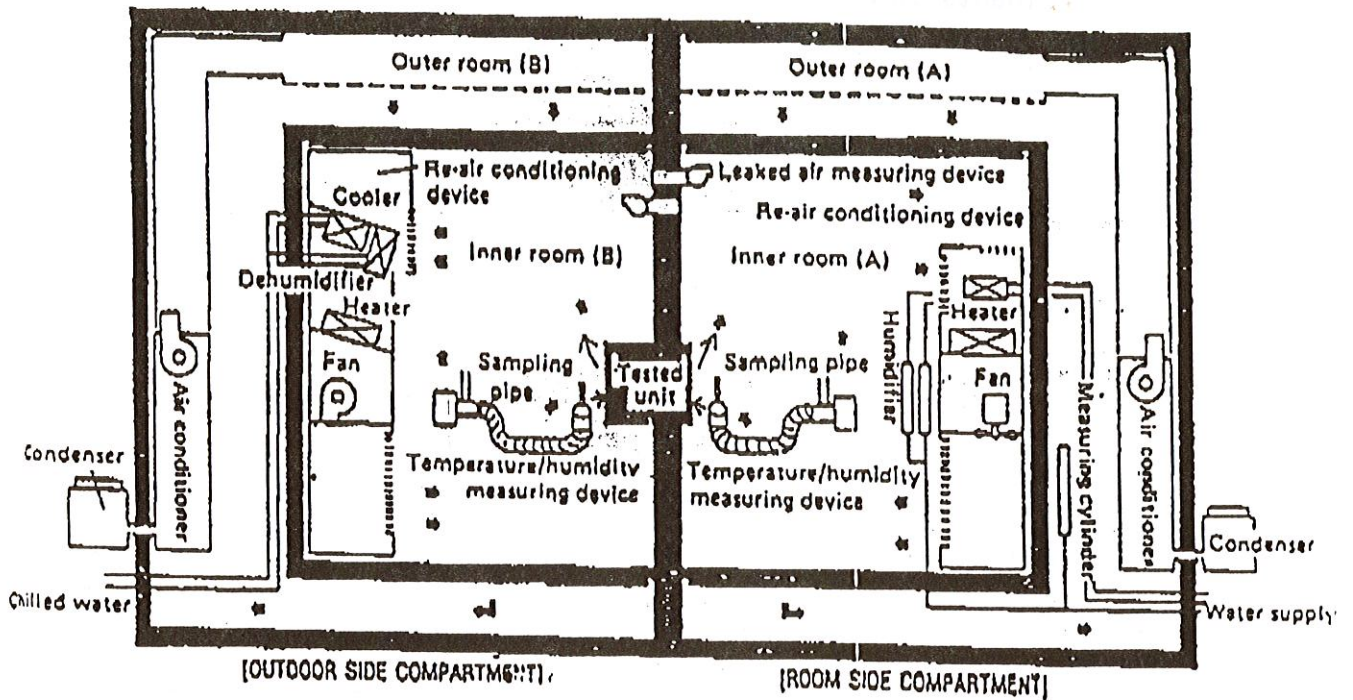
1. วิธี Calorimeter นิยมใช้ทดสอบเครื่องปรับอากาศขนาด 1-3 ตันความเย็นแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ห้องวัดความร้อนแบบสอบเทียบและแบบปรับให้สมดุลกับบรรยากาศโดยรอบ ดังแสดงในรูปที่ 1

ห้องทดสอบ ประกอบด้วยห้อง 2 ห้อง ดังแสดงในรูปที่ 1 ห้องแรกเป็นห้องที่ใช้จำลองสภาวะอากาศภายนอกห้องปรับอากาศ ซึ่งมีอุณหภูมิ 24°C และความชื้น 55% ส่วนอีกห้องจะใช้จำลองสภาวะอากาศภายนอกห้องปรับอากาศซึ่งมีอุณหภูมิ 35°C และความชื้น 40% เครื่องปรับอากาศจะตั้งอยู่ที่ผนังกั้นระหว่างห้องทั้งสอง โดยหันด้านทำความเย็นอยู่ในห้องปรับอากาศ ผนังห้องจะบุด้วยฉนวนกันความร้อนอย่างดี เพื่อป้องกันไม่ให้ความร้อนรั่วไหลออกจากห้อง

ในขณะที่เครื่องปรับอากาศที่นำมาทดสอบทำงาน เครื่องปรับอากาศจะดูดความร้อนและน้ำออกจากอากาศภายในห้องปรับอากาศ จึงจำเป็นต้องมีเครื่องทำความร้อนและเครื่องเพิ่มความชื้นภายในห้อง เพื่อควบคุมให้อุณหภูมิและความชื้นคงที่ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันเครื่องปรับอากาศจะคายความร้อนและน้ำให้กับอากาศภายนอกห้องปรับอากาศ จึงต้องมีเครื่องทำความเย็นและเครื่องลดความชื้นเพื่อควบคุมอุณหภูมิและความชื้นของอากาศภายนอกห้องปรับอากาศให้คงที่เช่นกัน ในระหว่างการทำงานถ้ามีอากาศจากภายนอกรั่วไหลผ่านเครื่องปรับอากาศเข้าสู่ภายในห้องปรับอากาศ จะทำให้ความดันอากาศภายในห้องทั้งสองไม่เท่ากัน จึงได้ติดตั้งเครื่องควบคุมความดันไว้ที่ผนังกั้นระหว่างห้องทั้งสอง เพื่อควบคุมความดันให้คงที่ตลอดเวลา และสามารถวัดอัตราการรั่วไหลนี้ได้

รูปที่ 1 ห้องวัดความร้อนแบบสอบเทียบ

รูปที่ 2 ห้องวัดความร้อนแบบการปรับให้สมดุลกับบรรยากาศโดยรอบ
(balanced ambient roomtype colorimeter)

ขนาดทำความเย็น

เมื่อเครื่องปรับอากาศที่ทำงานแล้วสถานะของอากาศทั้งภายในห้องเย็น และห้องร้อนคงที่เป็นระยะเวลา 1 ชม.

ขีดความสามารถทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ วัดได้โดยการวัดปริมาณไฟฟ้าทั้งหมดในห้องปรับอากาศที่ใช้ไป เพื่อรักษาอุณหภูมิและความชื้นให้คงที่ตลอดเวลา รวมทั้งความร้อนที่รั่วไหลเข้าสู่ภายในห้องปรับอากาศโดยผ่านทางผนังห้อง โดยมีสูตร

$$qt_{ci} = \Sigma E_r + (hw_1 - hw_2)W_r + q_p + q_r$$

เมื่อ qt_{ci} คือ ค่าขีดความสามารถทำความเย็นสุทธิภายในห้องแฟนคอยล์ยูนิต เป็นวัตต์

ΣE_r คือ ผลรวมของค่ากำลังไฟฟ้าทั้งหมดที่ใช้ในห้องแฟนคอยล์ยูนิต เป็นวัตต์

hw_1 คือ เอนทัลปี (enthalpy) ของน้ำหรือของไอน้ำ ซึ่งใช้ในการเพิ่มความชื้น เป็นจูลต่อกิโลกรัม

ถ้าไม่มีการเติมน้ำเพื่อรักษาระดับของน้ำในถังเพิ่มความชื้นระหว่างการทดสอบให้ถือว่า hw_1 คือ ค่าที่หาได้โดยใช้อุณหภูมิของน้ำในถังเพิ่มความชื้น (humidifier tank) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์ปรับภาวะในห้องแฟนคอยล์ยูนิต

hw_2 คือ เอนทัลปีของน้ำควบแน่น (Condensate) ไหลออกจากห้องเป็นจูลต่อกิโลกรัม เนื่องจากมีความยุ่งยากในการที่จะวัดอุณหภูมิของน้ำควบแน่นไหลออก

จากแฟนคอยล์ยูนิต จึงให้ถือว่าอุณหภูมิของน้ำควบแน่นเท่ากับอุณหภูมิกระเปาะเปียกของอากาศ ใกล้กับอีแวพอเรเตอร์ของแฟนคอยล์ยูนิต

W_r คือ อัตราน้ำควบแน่นที่เครื่องส่งลมเย็น วัดทางอ้อมโดยถือเอาปริมาณน้ำที่เดิมเข้าถึงน้ำเพิ่มความชื้น เป็นกิโลกรัมต่อวินาที

q_p คือ อัตราความร้อนรั่วไหลเข้าสู่ห้องแฟนคอยล์ยูนิตผ่านผนังกันห้องแฟนคอยล์ยูนิตและห้องคอนเดนซิ่งยูนิตเป็นวัตต์

q_c คือ อัตราความร้อนรั่วไหลเข้าสู่ห้องแฟนคอยล์ยูนิตผ่านพื้นผนัง (ไม่รวมผนังกันห้องภายใน) และเพดานเป็นวัตต์

2. วิธี Air Enthalpy นิยมใช้ทดสอบกับเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่

ห้องทดสอบประกอบด้วยห้อง 2 ห้อง เช่นเดียวกันดังแสดงในรูปที่ 3 อุปกรณ์ที่ใช้ปรับสภาวะอากาศให้คงที่จะอยู่ภายนอกห้องทดสอบ เมื่อสภาวะอากาศทั้งภายในห้องเย็นและห้องร้อนคงที่เป็นเวลา 1 ชม. จิตความสามารถทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ หาได้จากปริมาณความเย็นที่อากาศผ่านเครื่องปรับอากาศแล้วได้รับไป

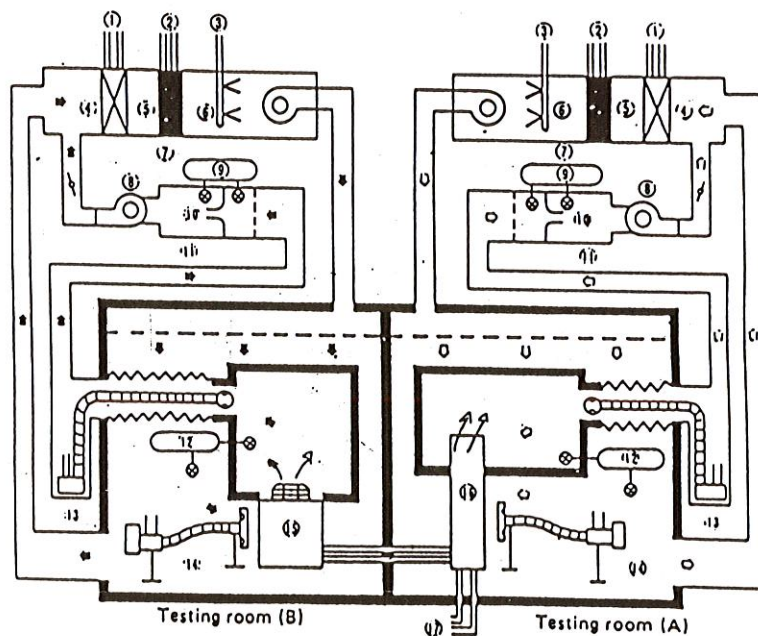
$$Q = m^{\circ} (h_2 - h_1)$$

Q คือ จิตความสามารถทำความเย็นในห้องแฟนคอยล์ยูนิต

m คือ อัตราการไหลของอากาศผ่านแฟนคอยล์ยูนิต

h_1 คือ เอนทัลปีของอากาศก่อนเข้าแฟนคอยล์ยูนิต

h_2 คือ เอนทัลปีของอากาศออกจากแฟนคอยล์ยูนิต

(1) น้ำเย็นเข้า	(6) เครื่องทำความชื้น	(11) เครื่องวัดปริมาณอากาศ
(2) น้ำร้อนเข้า	(7) เครื่องปรับอากาศ	(13) (14) เครื่องวัดอุณหภูมิและความชื้น
(3) โอน้ำเข้า	(8) ทัดลม	(15) คอนเดนซิ่งยูนิต
(4) คอมพิวเตอร์ทำความเย็น	(9)(12) เกจวัดความดัน	(16) แฟนคอยล์ ยูนิต
(5) คอมพิวเตอร์ทำความร้อน	(10) นีลสเจ็ค	(17) น้ำหล่อเย็น

รูปที่ 3 วิธี Air Enthalpy

เครื่องหมายคุณภาพ

ท่านจะมั่นใจว่าได้เครื่องปรับอากาศที่มีคุณภาพคุ้มกับเงินที่ซื้อ ก็ต่อเมื่อเห็นฉลากเครื่องหมายของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือเครื่องหมายของสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรมไทย ดังรูปที่ 4 คัดที่เครื่องปรับอากาศนั้นๆ เครื่องหมายของสภาอุตสาหกรรมแสดงว่าได้ผ่านการทดสอบขีดความสามารถทำความเย็นจากห้องทดสอบแล้ว ส่วนเครื่องหมายของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแสดงว่าได้ผ่านทั้งการทดสอบขีดความสามารถทำความเย็นและความคงทนในการใช้งาน

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไทย

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
THE FEDERATION OF THAI INDUSTRIES

รูปที่ 4 เครื่องหมายคุณภาพ

การวัดขีดความสามารถทำความเย็น

ขีดความสามารถทำความเย็นของเครื่องปรับอากาศ วัดได้โดยการวัดปริมาณไฟฟ้าทั้งหมดในห้องปรับอากาศที่ใช้ไป เพื่อรักษาอุณหภูมิและความชื้นให้คงที่ตลอดเวลา รวมกับความร้อนที่รั่วไหลเข้าสู่ภายในห้องปรับอากาศโดยผ่านทางผนังห้อง

การบริการการทดสอบ

ท่านที่สนใจจะใช้บริการทดสอบเครื่องปรับอากาศ ขนาด 2700 W - 12000 W (8000-40000 บีทียูต่อชม.) โปรดติดต่อที่ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 218-6610-11 ต่อ 302 หรือ 587

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. รศ.ทวี เวชพฤติ	ที่ปรึกษา
2. รศ.ดร.วิทยา ยงเจริญ	หัวหน้าศูนย์ทดสอบเครื่องปรับอากาศ
3. อ.ดร.ตุลย์ มณีวัฒนา	กรรมการ
4. รศ.คุณวุฒิ ดำรงค์พลาสิทธิ์	"
5. อ.ดร.เชิดพันธ์ วิฑูราภรณ์	"
6. ผศ.จีระศักดิ์ เมฆอัมพรพงศ์	"
7. รศ.ดร.พงษ์ธร จรรย์ญากรณ์	กรรมการและเลขานุการ